

Finlands Synskadade

FÖRBUNDET FINLANDS SVENSKA SYNSKADADES ORGANISATIONSTIDNING

3/15

4 Tre synskadade
konstnärer ställer ut

6 Riksdagsvalet närmar
sig

16 FSS nya stadgor
uppe för omröstning

Innehåll

Nr 3 mars 2015

LEDAREN

3 FSS – ett öppet och engagerat förbund

ARTIKLAR

- 4 Konstställning med andra ögon
- 6 Kandidater lovar jobba för synskadade
- 12 Hedman vill avdramatisera funktionshinder
- 14 Må bra-dag väckte tankeställare
- 16 FSS reviderade stadgar tas upp för beslut på vårmötet
- 19 Skadligt att leka blind?
- 20 Vintern – en farlig månad

PROFILER

22 Profilen: Hannele Juutinen

AKTUELLT

26 Aktuellt

AKTUELLT I DISTRIKTEN

31 Aktuellt i distrikten

Finlands Synskadade

Finlands Synskadade är organisations-tidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 104. Nummer 4/2015 utkommer 29.4, deadline 10.4.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00560 Helsingfors. Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sören Jonsson
Tfn 044 712 3017
e-post: soren.jonsson@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

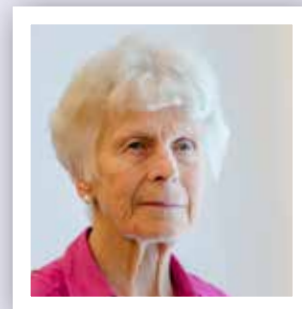
Prenumerationer och adressändringar:
FSS kansli, tfn 09-6962 300
e-post: kansliet@fss.fi

Pärmbild: Hannele Juutinen sitter vid sandaltaret i Aitolax nya kyrka. En massiv mur i rödtegel omringar hela kyrksalen, varvid kyrkan har fått smeknamnet "Skyddsmuren"

Foto: Sören Jonsson

ISSN 0789-5739
Forsberg, Jakobstad 2015

FSS – ett öppet och engagerat förbund

Finlands Svenska Synskadade, FSS, är ett förbund av och för finlandssvenska synskadade. Det vet väl de allra flesta som läser denna tidning. Målsättningen i förbundet är att nå ut till så många synskadade som möjligt. Vi bedriver uppsökande verksamhet, ger information, tillhandahåller hjälpmedel samt ordnar kurser för olika målgrupper. Men jag frågar mig ofta om våra medlemmar känner till alla verksamhetsformer som utgår från centralkansliet på Parisgränden i Helsingfors? Det är ett stort steg att ta kontakt, speciellt om man är nysynskadad. I en helt ny livssituation behöver det finnas någon som kan svara på alla frågor och tankar som rör sig i ens inre. Begrepp som självkänsla och identitet är ord som ofta kommer upp. Det är inte bara synen som försämras, man frågar sig vem man är och hur man ska klara av sin vardag.

Inom FSS verksamhetsområde finns sju distriktsföreningar och det är ute i distrikten vi i främsta hand bör ta hand om den enskilda medlemmen. Vi har alla olika förutsättningar till en trygg vardag beroende på boningsort och miljö – skärgård, glesbygd eller stad. Ute i distrikten känner vi till medlemmarna och kan hålla kontinuerlig kontakt. Vi kan också bedriva en intressepolitisk verksamhet med in-

riktning på kommuner och beslutsfattare. För att få mera synlighet bör vi finnas till där människor rör sig – på mässor och utställningar. I min egen förening NÖSS har vi märkt en kännbar ökning i medlemsantalet efter dylika evenemang. Detta engagemang kräver resurser och här har FSS ekonomiska stöd till föreningarna en avgörande betydelse.

När det gäller FSS behövs det en ny tändning. Vi är synskadade, men jag upplever att vi ibland också är osynliga – vi hörs, vi syns och vi gör för lite. Intressebevakning och samarbete med olika handikapporganisationer och högsta beslutande organ bör kontinuerligt upprätthållas och utvidgas. För att hållas ajour med vad som händer i de andra nordiska länderna bör kontakterna och medverkan i olika nordiska synskadekonferenser ges hög prioritet.

Föreningarna informerar om sin verksamhet i förbundets olika publikationer, men jag tycker att det borde vara en tvåvägskommunikation, där även förbundet regelbundet kontakter föreningarna angående önskemål och förväntningar gällande FSS. Min vision är ett förbund där etiskt tänkande, öppenhet och bry-oss-om mentalitet är ledstjärnan.

■ Erja Tulasalo och Ismo Tilanto väntar med spänning på hur utställningen ska tas emot. För ett år sedan kom Maarit Hedman med idén till utställningen.

TEXT OCH FOTO: SÖREN JONSSON

Konstnärer ser omvärldens skönhet med andra ögon

Utmaningar är inte i fokus när tre synskadade konstnärer ställer ut sin konst i Esbo kulturcentrum den 18.3-4.4.2015.

PÅ UTSTÄLLNINGEN "MED andra ögon" visas tre olika sätt att se på världen med andra ögon. Bildkonstnären **Maarit Hedman**, skulptören **Erja Tulasalo** och fotografen **Ismo Tilanto** är synskadade. Synsättningen medför begränsningar i deras

arbetsmetoder, men den har också gett dem helt nya sätt att gestalta den visuella världen och sina egna sinnesbilder.

Konstnärerna vill med utställningen betona att konst har en enande förmåga. Alla är likvärdiga i konstens värld.

◀ **Namnen på konstverken är viktiga för de tre konstnärerna. Erja Tulasalos kreation "Herneet patjojen alla" (sv. örter under madrasserna) är inspirerat från sagan Prinsessan på ärten. Konstverket är ett glasslott som fungerar som ett växthus där örter växer.**
– Jag gör det mesta i keramik, men ville hitta ett nytt material. Jag har alltid tyckt om återvinning och glasskärvor. Men att jobba med glasskärvor är ett långsamt arbete som kräver varsamhet. Min mamma dog när hon var väldigt ung, och i konstverket finns hennes gamla saftflaskor, så det är inte vilka glasskärvor som helst, säger hon.
Ismo Tilanto ger sina blomfotografier kvinnonamn, som inte nödvändigtvis är namnet på blomman i frågan. Det viktiga för honom är att namnet är vackert och samspelar med bilden.

– Man förlorar inte sitt sinne för visuell skönhet när man förlorar synen. Vi skapar kreativa och vackra konstverk med våra andra sinnen. Det är fantasin som sätter gränser för hur vi med färg, form och ljus kan gestalta berättelser – inte synen, säger Tulasalo.

Ismo Tilantos intresse för fotografering kom när han vid millennieskiftet höll på att förlora synen. Han har ett passionerat intresse och säger att det går att klara av det mesta om man verkligen brinner för något. Han vill fånga den vackra omvärld han ser. Genom kamerans sökare ser han tillräckligt för att fånga ljusfenomen, vackra former och naturens skönhet.

– Vi försöker ta bort mentala hinder mellan seende och synskadade. I detta hänseende är det viktigt att vi inte poängterar synskador för mycket. Utställningen är inte enbart ämnad för synskadade utan den är till för alla. Vår synnedsättning är bara en faktor i det hela. Vi vill visa att konstsinne inte är förknippat vid funktionshinder, säger Tilanto.

Det var Maarit Hedman som för ett år sedan fick idén till en gemensam utställning. Hon kontaktade de två andra och fick med dem på tåget.

Besökarna kan förvänta sig en färggrann utställning. Maarit Hedman och Ismo Tilanto har färggranna konstverk som av en slump har natur som tema. Erja Tulasalos skulpturer är kanske inte färggranna till sitt utseende, men de väcker känslor med sina fantasi-fulla former.

– Min vision är att skapa konst som är tillgänglig för alla. Många material skulle hålla varsam beröring också utan handskar. Till exempel bronsstatyer går utmärkt att känna på utan handskar, men av gammal museitradition är det förbjudet. Den här inställningen skulle man borda ändra. Mina konstverk får man röra vid och känna på, säger Tulasalo.

Ismo Tilanto brukar ta med någon vän när han går på utställning. När någon beskriver synintrycken öppnar konsten upp sig på ett helt nytt sätt för honom. Syntolkning är enligt honom väldigt givande.

– Att gå på museiutställning som synskadad är en verklig utmaning. Många museer är väldigt otillgängliga för synskadade: Att hitta in till rätt dörr, hitta fram till kassan och betala för inträdet är redan en utmaning i sig, för att inte ens tala om konstverken. Utan en syntolk öppnar konst inte upp sig. ●

Kandidater lovar jobba för synskadade

Den 19 april 2015 är det riksdagsval. Att hitta sin kandidat är inte alltid det lättaste, än mindre eftersom det i de nationella enkäterna inte tas upp frågor som behandlar funktionshindrades vardag och rättigheter. Därför frågade FSS alla svenskspråkiga kandidater hur de vill jobba för synskadades väl. Här är kandidaternas vallöften.

EN FRÅGA SOM varit på tapeten under senare tid är arbets-situationen för personer med synnedsättning. Synskadades centralförbunds handarbetsverksamhet, Sokeva, har upphört eftersom verksamheten ansågs vara en affärsverksamhet och ingen stödverksamhet. Men hur är det egentligen meningen att synskadade ska få jobb i dessa svåra tider?

I huvudsak tar kandidaterna fasta på två sätt arbetssituationen kan förbättras. Det första handlar om att förbättra attityden till funktionshindrade, det andra om att genom skattelättnader eller praktiksedlar få ut funktionshindrade på arbetsmarknaden.

Många kandidater anser alltså att positiv särbehandling är nödvändig för att förbättra arbetsmöjligheten för funktionshindrade. Flera förslag tas upp: praktiksedlar eller särskilda praktikantplatser för funktionshindrade, skattelättnader och subventionerade

lönebikostnader för företagen som anställer funktionshindrade och bättre tillgång till hjälpmedel.

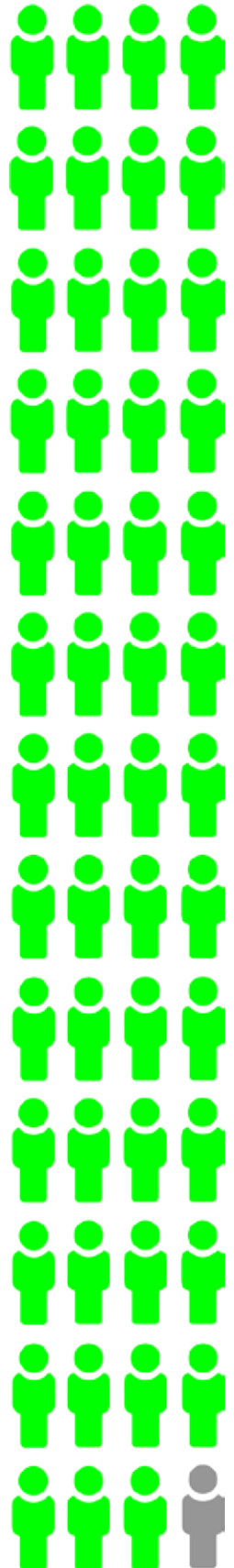
– Till exempel med samma åtgärder som redan används för sysselsättning av ungdomar: arbetssedlar, företagsstöd och positiv marknadsföring, skriver **Tiina Fredriksson** (SFP).

Carl Haglund (SFP) anser att det krävs mer flexibilitet på arbetsmarknaden.

– Det ska alltid löna sig att ta emot ett jobb, också bara några timmar per vecka. Även fast man har exempelvis sjukpension ska det vara möjligt att arbeta lite om man vill. Dessutom behövs mer tvärsektorielt samarbete och en större kontakt mellan företag och organisationer.

Men problemet går inte enbart att lösa med ekonomiska sporrar. Det krävs attitydförändring i samhället i stort.

– Jag tror att mycket information ännu behövs gentemot arbetsgivare, dvs jobba mot eventuella fördomar

och okunskap, och få fler arbetsgivare att "våga" anställa en person med funktionsnedsättning, skriver **Anna Jungner-Nordgren** (SFP).

Stöd för ett fortsatt spelmonopol

Finansiering av den tredje sektorn är en ständigt aktuell fråga. Tredje sektorn har hand om den service som stat och kommun inte klarar av att trygga. Här kommer handikapporganisationer in i bilden. Med en ökad livslängd ökar även behovet av dessa organisationer. Men hur ska de finansieras?

Alla tycks vara ense om att det är en svår ekvation att lösa. Staten försöker minska på

kostnader för service, men kvaliteten och tillgången till service får inte bli sämre. En kombination av offentlig service, statliga bidrag och penningspel stöds av samtliga kandidater.

De flesta anser att RAY även i fortsättningen ska vara med och finansiera handikapporganisationer. En eventuell sammanslagning av RAY, Veikkaus och Fintoto får enligt kandidaterna inte inverka på stödet till dessa organisationer.

– Spelmonopolet måste bibehållas och bolagens verksamhet utvecklas. Det värsta skulle vara om vi inte kan hålla kvar vårt nuvarande system, det skulle riskera många organisationers verksamhet, skriver **Marcus Rantala** (SFP).

FAKTARUTA: SÅ GJORDES ENKÄTUNDERSÖKNINGEN

- I mitten av februari skickade vi ut en enkät som bestod av två delar. I den första delen fick kandidaterna ta ställning till tio påståenden och i den andra delen svara på öppna frågor.
- Frågorna skickades ut på svenska till alla kandidater som uppgett att de har svenska som modersmål eller att de är tvåspråkiga. Frågorna skickades per e-post till kandidaternas adresser, förutom till Samlingspartiets kandidater som fick enkäten vidarebefordrad från partikansliet, eftersom kansliet vägrade ut kandidaternas kontaktuppgifter.
- Redan innan vi redovisar svaren bör nämnas att enkäter av det här slaget är problematiska. Problematiken ligger i att de som svarar på enkäter i mångt och mycket tycker lika. Alla ställer sig positiva till att jobba för funktionshindrades rättigheter.
- Svarsprocenten var 33 procent. Så här svarade partierna: Centern: 2 av 9, De gröna: 4 av 15, Kristdemokraterna 10 av 15, Samlingspartiet: 0 av 17, Sannfinländarna (svarade ej på frågan trots flera kontaktförsök), Socialdemokraterna: 4 av 7, Svenska Folkpartiet: 28 av 86, Vänsterförbundet: 3 av 8, Övriga (Liberalerna på Åland): 1.

Sparsamt med konkreta exempel

Med politik går det att förbättra livssituationen för funktionshindrade. Därför bad vi kandidaterna som avslutande fråga i enkäten ge minst ett konkret exempel på hur de vill jobba för att synskadade får det bättre om de blir invalda. Det är självklart att en sådan fråga ger brokiga svar och därför är det svårt att ge en heltäckande bild över svaren. På FSS webbplats finns alla svaren. www.fss.fi/sv/artiklar/riksdagsvalet-2015

Få kandidater kommer med konkreta exempel, det är mestadels politiska slingringar.

Skattefrågor hör politiken till. **Maarit Feldt-Ranta** (SDP) vill med en bred skattebas stärka det nordiska välfärdssamhället. **Juha Kaunistmaa** (KD) däremot tror att välfärden kommer att tummas på och vill rikta skattepengarna till dem som mest behöver stöd.

Niklas Grönroos (SFP) och **Patrik Hellström** (KD) ska se till att byggnader blir mer tillgängliga.

Christel Liljeström (SFP) slår ett slag för ledarhundsutbildningen.

– Trots att skolningen av ledarhundar stöds av samhället bör denna verksamhet utvidgas så att fler hundar kommer ut och för det bör samhället finansiellt ta ansvaret. Detta är därtill inte fråga om stora pengar utan om vilja, skriver hon.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning tas upp som ett politiskt mål som så snabbt som möjligt bör ratificeras av Finland. **Niklas Andersson** (SFP), **Stefan Wallin** (SFP), **Nina af Hällström** (SFP), **Karl-Mikael Grimm** (C) **Li Andersson** (V) och **Wivan Nygård-Fagerudd** (SFP) tar upp det som sitt konkreta exempel.

– Som medlem i Helsingfors Regiontrafikstyrelse kommer jag att göra mitt yttersta för att de gravt synskadade ska få resa gratis i

kollektivtrafiken i Helsingforsregionen, säger **Björn Månsson** (SFP).

Kandidater håller med om provocerande påståenden

I den första delen av enkäten fick de tillfrågade riksdagskandidaterna ta ställning till tio påståenden. Påståendena var medvetet ställvis provocativa för att locka fram åsikter och kommentarer. Ändå fick de flesta påståenden medhåll av kandidaterna. En som tar fasta på det här är **Sari Vuorela** (C).

– Det var inte lätt! Om staten tar hand om kostnaderna, så är det enkelt att säga ja - men om kommunerna måste ta hand om allt, så är det inte lika enkelt speciellt med kollektivtrafik. Vi har ju inte fungerande kollektivtrafik i landsbygden.

Ett påstående som delvis gav motstridiga åsikter var "Lagstiftning är ett bra sätt att trygga utsatta människors rättigheter." **Niklas Grönroos** (SFP) som svarar att han är delvis av motsatt åsikt motiverar sitt svar så här: "Jag tycker generellt inte om tanken att reglera humanitära och värderingsbaserade missförhållanden med lagstiftning eller bestraffning." **Aki Korpela** (De gröna) är också inne på samma linje.

– Som kommunalpolitiker tycker jag att vår lagstiftning redan nu är så detaljerad att jag ogärna skulle tillägga bördan på något vis.

Thomas Elfgren (SFP) är delvis av den åsikten att lagstiftning är rätt väg att gå, men vill poängtera att även attitydförändring behövs. 63 procent av kandidaterna håller helt med om påståendet. **Maire Korhonen** (SFP) motiverar sitt svar så här: "Jämlikhet kommer inte att ske utan lagstiftning, tyvärr."

Det finns ett påstående där åsikterna spretar. Påståendet som delar åsikter är: "Privatisering av offentliga tjänster hotar att

sänka kvaliteten på svenskspråkig service.” Endast Carl Haglund, som är delvis av annan åsikt, kommenterar sitt svar.

– Privatisering kan ibland förbättra och ibland försämra service. När privatisering genomförs krävs klara krav på exempelvis språkliga service. Jag tror exempelvis på att Kårkulla ska finnas kvar - men också annan service ska utvecklas.

Kandidaterna tycker att alla ska ha rätt till undervisning. Kandidaterna fick ta ställning till påståendet ”Alla ska ha rätt att studera och lära sig oavsett livssituation och bakgrund, även om det här innebär att kostnaden för utbildningen ökar i och med att specialarrangemang krävs.” 48 av 52 kandidater håller fullständigt med om påståendet och 4 håller delvis med om påståendet.

Efter artikeln som handlar om syntolkning i FS nr 1 2015 valde vi att även att fråga riksdagskandidaterna om Finland genom lagstiftning kan påverka YLE att producera fler tecken- och syntolkade program. Överraskande stort medhåll får påståendet. 88,5 procent håller helt eller delvis med om påståendet.

Nästa riksdag tar tag i vårdreformen

Vårdreformen sköts upp till nästa riksdag. I enkäten frågade vi hur kandidaterna ställer sig till grundandet av en nationell koordinerande verksamhet för svenskspråkiga. Tanken är att en nationell koordinerare får i uppgift att garantera att svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning får service på sitt modersmål. Alla 52 kandidater har läst vad en koordinerare gör och ställer sig bakom förslaget. På nästa sida förklaras vad en koordinerare gör. De finlandssvenska handikapporganisationerna strävar gemensamt till att införa en koordinerare ●

Påstående: ”Gravt synskadade eller blinda personer ska ha rätt till gratis kollektivtrafik.”
88,5 % svarar ja, 7,7 procent kan inte svara och 3,8 procent svarar nej.

Påstående: ”YLE ska vara tillgänglig för alla. Finland bör genom lagstiftning se till att fler tv-program tecken-, och syntolkas.”
88,5 % svarar ja, 9,6 procent kan inte svara och 1,9 procent svarar nej.

Påstående: ”Privatisering av offentliga tjänster hotar att sänka kvaliteten på svenskspråkig service.”
50,0 % svarar ja, 19,2 procent kan inte svara och 30,8 procent svarar nej.

HANDIKAPPORGANISATIONERNA VILL HA JÄMLIKA TJÄNSTER

Finlandssvenska handikapporganisationerna oroar sig för servicen i och med de planerade reformerna och ny lagstiftning. En nationell koordinerande verksamhet kan utgöra en garanti för goda och jämlika svenska tjänster i framtiden.

Det sker stora förändringar i strukturerna av social- och hälsovården. Lagstiftningen inom handikappområdet förnyas och strukturerna ses över. Tillgången till svenskspråkiga tjänster för personer med funktionsnedsättning är i nuläget inte garanterad på jämlika grunder, varken i förhållande till den finskspråkiga befolkningen eller på basis av diagnos. Vårdreformens främsta målsättning är att tillgången till social- och hälsovårdstjänster ska erbjudas på jämlik grund i hela landet. Det här ska också gälla personer som har svenska som modersmål. För att svenskspråkiga ska garanteras jämlik service föreslår vi att det grundas en nationell koordination av svenskspråkig verksamhet. De nuvarande tjänsterna behöver utvecklas, eftersom de är splittrade eller saknas och valfriheten är begränsad eller obefintlig.

Den nationella koordinerande verksamheten förverkligas som en svensk enhet. Den nationella koordinerande verksamheten skulle förslagsvis kunna fungera i samarbete med de andra tvåspråkiga social- och hälsovårdsområdena. En viktig uppgift skulle också vara att fungera som en knutpunkt för den svenskspråkiga offentliga sektorn, tredje sektorn och den privata sektorn. Den nationella koordinerande verksamheten skulle inte ansvara för serviceproduktionen utan dess ansvar skulle vara organisering och utveckling av tjänster på svenska.

Varför behövs en nationell koordinerande verksamhet för svenskspråkiga?

- Svensk service ska erbjudas utifrån behov och inte på basis av diagnos.
- Förnyad handikapplagstiftning ska också beröra svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning. Den koordinerande verksamheten ska trygga de svenskspråkiga tjänsternas utveckling i Finland. Vi får inte bli utanför den övriga utvecklingen i landet.
- Den sakkunskap som redan finns bör samordnas, koordineras och övervakas.
- Valfriheten ska utökas och servicen ska breddas i Svenskfinland.
- En lösning som överensstämmer både med grundlagen och med Finlands åtaganden enligt FN:s funktionshinderkonvention.

Eftersom specialomsorgsdistrikten kommer att avvecklas i enlighet med den nationella utvecklingen, bör de resurser som finns i Kårkulla samkommun bevaras. Också det finlandssvenska kompetenscentrets (FSKC) kunskap bör bevaras och utvecklas i Svenskfinland.

BAKOM DENNA SYMBOL FINNS TUSENTALS GODA GÄRNINGAR

I ÅR STÖDER RAY
FÖRBUNDET FINLANDS SVENSKA
SYNSKADADE RF:S GODA GÄRNINGAR
MED 567 000 EURO.

RAY finansierar årligen cirka 800 organisationers verksamhet. Hundratusentals människor får hjälp i olika livssituationer.

Hedman vill avdramatisera funktionshinder

ÖSTERBOTTENS TIDNINGS TIDIGARE chefredaktör **Lars Hedman** har börjat blogga om funktionshinder. Han har länge jobbat för jämlikhet och varit aktiv i bland annat taltidningsföreningen, men säger att den här bloggen ger honom nya möjligheter.

– En blogg ger en möjlighet att på ett lite lättare sätt behandla svåra frågor. Jag kan med en gnutta humor och med anekdoter nå nya läsare. Det är ett helt annat sätt att skriva blogg jämfört med att skriva tunga nyhetstexter eller texter på ledarplats, säger Hedman.

Det är inte första bloggen som Hedman skriver, men det är den första personliga bloggen. I bloggen skriver han om alla former av funktionshinder med fokus på aktuella händelser. Han skriver också om sin egen hörselskada och om sin bror Noffe som har förståndshandikapp.

– På något sätt känns det väldigt naturligt att skriva personligt. Jag tänker inte på Noffe som funktionshindrad, utan han är min bror. I och med bloggen har jag börjat se på Noffe ur ett annat perspektiv och jag inser vad det egentligen betyder att ha en funktionsnedsättning och hur viktigt det är att samhället ställer upp för hans behov.

Det han skriver i sin blogg är ändå inget privat. Hedman skiljer på privat och personligt. Han skulle aldrig skriva om privata händelser. Han skriver inte om vad som händer i Noffes vardag utan berättar i stället om Noffes

situation. Det är en stor skillnad, säger Hedman.

Bloggen är riktad till personer med funktionshinder eller aktiva inom funktionshindersorganisationer. Men han hoppas också kunna avdramatisera funktionshinder för alla andra.

– Jag reagerar på att folk är rädda för att hjälpa till exempel synskadade. De är rädda för att göra någonting fel. Det viktiga är att få folk att inse att ett funktionshinder inte är något att vara rädd för. När man talar om funktionsnedsättning så låter det onekligen väldigt byråkratiskt och främmande, men det vill jag ändra på. ●

Saxat från bloggen: Får man säga "handikappad"?

Ord kan vara nedlåtande, de kan signalera fördomar och de kan visa att vi inte på riktigt tror på det där med jämlikhet. Därför är det bra att språket utvecklas och vi byter ut gamla stämplande ord.

Ordet "handikapp" håller på att åka i papperskorgen. Vi har kvar organisationer som Finlands svenska handikappförbund och ofta skriver man "handikapporganisationer" om olika föreningar och förbund, men uttrycket ska bort. Socialstyrelsen i Sverige rekommenderar att man inte längre använder ordet "handikapp". I stället ska vi i svenskan använda "funktionsnedsättning" då vi talar om nedsättningen i funktionsförmågan och "funktionshinder" då vi talar om hur det påverkar förhållandet till omgivningen.

En rullstolsburen (obs: inte längre rullstolsbunden) person har en funktionsnedsättning som i dag oftast kallas "rörelsehinder", som i sin tur är ett samlande begrepp för begränsad motorisk förmåga.

Ordet "synskadad" är ett helhetsbegrepp för blinda, för synsvaga och för per-

soner med synnedsättning. Ordet "blind" är enligt Sveriges synskadades riksförbund helt godtagbart om man använder det för personer som saknar användbara synrester.

Ordet "hörselskada" har inte samma bredd. Ordet används endast för personer med nedsatt hörsel. Om man inte kan höra något alls, ens med hjälpmedel, är man däremot "döv".

Jag har, som jag tidigare skrivit, väldigt svårt med ordet "förstånds-handikappad" som fortfarande lever kvar trots att det är både utpekande och förklenande. Ordet "utvecklingsstörd" är bättre, men inte perfekt, eftersom ordet "störd"

skorrar åtminstone i mina öron. Att tala om "en person med utvecklingsstörning" är kanske mildare, men varför det där med "störning"? Begreppet ska beskriva en "funktionsnedsättning i hjärnan".

Det här är för övrigt sista gången jag kommer att använda orden "handikapp" och "handikappad" i den här bloggen. Ska också försöka undvika dem i vardagligt tal. ●

” Ordet "handikapp" håller på att åka i papperskorgen.

◀ "Va?", var ofta den första frågan Lars Hedman frågade. Hans livskvalitet har ökat markant sedan han fick hörapparat. Speciellt lycklig är han han kan lyssna på musik igen. Musikupplevelsen förstärks när man hör alla instrument och toner.

Må bra-dag väckte tankeställare

Teatergrupp visade hur snett det kan gå för personer med synnedsättning. Men publiken räddade situationen.

VÄDERGUDARNA VÄGRADE SAMARBETA när Folkhälsan, Finlands Svenska Synskadade och distriktsföreningarna i Norra Österbotten och Vasa ordnade Må bra-dag på Norrvalla den tionde mars.

Ulla-Britt Ingman och **Pia Nabb** hälsade de cirka 80 deltagarna välkomna. Förmiddagens höjdpunkt var kommunikationsteater. Henrik Grönroos Productions som består av skådespelarna **Anja Bargum**, **Henrik Grönroos** samt psykolog **Thomas Londén** spelade upp olika situationer ur den synskadades vardag. De tog fasta på det komiska i situationerna, utan att för den skull på något sätt förringa problematiken och det jobbiga med att vara synskadad.

Teatergruppen spelade upp samma situation flera gånger. Den första gången spelade de upp en scen som gick alldeles på tok. Sedan gavs ordet till diskussionspanelen **Lilian Söderman** och **Pehr Ahlstedt**, som båda är synskadade samt **Peter Sahlsten** som är anhörig. Panelen gav sin syn på hur rollfigurerna borde ha handlat i de olika situationerna och även publiken fick komma med synpunkter. Därefter spelade Anja och Henrik upp situationen igen, men nu enligt de anvisningar de fått av panelen och publi-

▲ – Det underlättar situationen om den seende är medveten om att motparten har en synnedsättning, säger Peter Sahlsten i diskussionspanelen.

ken. Bland annat spelade gruppen upp ett besök vid skattebyrån och apoteket, ett äkta par som skulle gå på teater, ett par grannar som träffas ute på gården och vad en synskadad kan råka ut för på krogen. Överförfriskade kroggäster är inte lätta att handskas med. Det var en mycket intressant och tankeväckande föreställning av fem olika vardagssituationer.

På eftermiddagen fick deltagarna välja mellan käppgymnastik med balansövningar och avslappning, promenad eller stavgång med olika aktiviteter eller Mimosel och trevlig samvaro med **Ann-Mari Ekstrand**.

Dagen avslutades med information av **Bengt Ahlvik** och **Leif Karp** om förbundets vårmöte samt en utvärdering av dagens program. Deltagarna verkade vara väldigt nöjda med dagen och ville gärna ha flera evenemang där FSS medlemmar ges möjlighet att träffas och umgås.

Allt gick ändå inte som en dans på rosor. Ett två timmar långt elavbrott gjorde att arrangörerna fick improvisera en del. Må bra-dagen var sammanfattningsvis en bra dag med varm och god gemenskap, fastän vädret utomhus var kallt, blåsigt och regnigt. ●

Utbildning för synskadade på folkhögskolan i Haparanda

Svefi, Sverigefinska folkhögskolan i Haparanda, erbjuder ett antal kurser för synskadade. Vi har hjälpmedel och material som är särskilt anpassade för synskadades behov. Du studerar tillsammans med seende elever. Dessa kurser erbjuder vi till dig som är synskadad under läsåret 2015-2016:

Allmän kurs för synskadade - För dig som är synskadad och som vill få behörighet till vidare studier eller förbättra dina baskunskaper inom olika kärnämnen. Du väljer själv vilka ämnen du vill studera.

Ljudteknik för synskadade: Allmän kurs - För dig som är synskadad och som vill studera ljudteknik samt få behörighet till vidare studier eller förbättra dina baskunskaper inom olika kärnämnen.

Ljudteknik för synskadade: Särskild kurs - För dig som är synskadad och som känner att ljudtekniker är ett yrkesval att satsa på. Kursen drivs med teknik, hjälpmedel och litteratur som är särskilt anpassade för synskadades behov.

Allmänna kurser låter dig främst läsa de kärnämnen du saknar godkända betyg i, eller som du kanske bara är intresserad av. Särskilda kurser har specifika inriktningar och är till för att ge dig en solid grund att stå på innan du söker dig vidare. Med "kärnämnen" menas svenska, engelska, matematik, samhällskunskap, religionskunskap samt naturkunskap. Om du vill få högskolebehörighet läser du de kärnämnen du ännu ej har godkända betyg i.

Du som är intresserad kan vända dig till Anton Johansson på något av följande sätt: Telefon: +46-922 688 24 E-post: anton.johansson@svefi.net

FSS reviderade stadgar tas upp för beslut på vårmötet

Styrelsens förslag till reviderade stadgar för Förbundet Finlands svenska synskadade rf tas upp för ny behandling och beslut vid förbundets vårmöte den 25-26 april i Seinäjoki.

STADGEFÖRSLAGET BEHANDLADES FÖRSTA gången vid FSS vårmöte i maj 2014, där en majoritet av mötesdeltagarna röstade för ett godkännande av förslaget. Stadgarna antogs dock inte den gången eftersom den stipulerade majoriteten på tre fjärdedelar av de avgivna rösterna inte uppnåddes.

Under FSS snart 70 åriga historia har förbundets stadgar underkastats flera både större och mindre ändringar.

En större revidering av stadgarna skedde år 1990, då de dåvarande sju kretsarna inom FSS inregistrerades som självständiga distriktsföreningar och anslöts som medlemsföreningar utan rösträtt till FSS. Samtidigt ombildades FSS till ett förbund. Dock inte till ett "renodlat" förbund, utan till ett förbund med både personmedlemmar och medlemsföreningar. Redan då fanns det en opinion bland medlemmarna enligt vilken FSS borde ombildas till ett renodlat förbund med enbart de sju distriktsföreningarna som ordinarie medlemmar. Personmedlemmarna skulle enligt den organisationsmodellen vara medlemmar enbart i respektive distriktsför-

ening. Den nu pågående stadgereformen kan ses som ett förberedande steg i den här riktningen.

FSS nuvarande stadgar godkändes efter en gjord revidering år 2003. Då infördes ett stadgande om ett planeringsråd. Nu föreslås att planeringsrådet, som endast är ett rådgivande organ, byts ut mot ett fullmäktige med beslutanderätt.

Förtroendevalt fullmäktige

I korthet innebär det nu föreliggande stadgeförslaget att fullmäktige framdeles till stor del beslutar i de ärenden vilka FSS nuvarande vår- och höstmöte behandlar.

Fullmäktige kommer enligt förslaget att ha två ordinarie ledamöter jämte en suppleant från var och en distriktsförening, alltså sammanlagt 14 ledamöter av vilka en ordförande och en vice ordförande.

Distriktsföreningarnas representanter väljs vid respektive förenings medlemsmöte. Fullmäktige sammankommer årligen till ett vårmöte och ett höstmöte.

På vårmötet behandlar fullmäktige förbundets verksamhetsberättelse och bokslut för föregående år. Vårmötet behandlar också revisorernas berättelse och frågan om ansvarsfrihet för styrelsen och övriga redovisningsskyldiga. Likaså behandlas inkomna medlemsmotioner.

Fullmäktiges höstmöte behandlar styrelsens förslag till verksamhetsplan och bud-

▲ På vårmötet 2014 röstade majoriteten för nya stadgor, men för att stadgorna ska gå igenom krävs kvalificerad majoritet på över tre fjärdedelar av rösterna.

” Redan då fanns det en opinion bland medlemmarna enligt vilken FSS borde ombildas till ett renodlat förbund

get för följande år, fastställer styrelsens arbetsordning och väljer revisionssamfund för följande verksamhetsår.

Förbundsmöte vart tredje år

FSS förbundsmöte hålls enligt förslaget vart tredje år i november eller december. Till förbundsmötet kallas alla medlemmar. Rösträtt har alla ordinarie medlemmar, som fyllt 15 år, och de stödjande medlemmar som blivit medlemmar i förbundet före utgången av augusti månad 1987.

Förbundsmötet väljer förbundets styrelse bestående av ordförande, vice ordförande och tre ledamöter. Samtliga för en mandatperiod om tre år.

Förbundsmötet fastställer också fullmäktiges sammansättning för tre år framåt och väljer ordförande och vice ordförande i fullmäktige.

Förbundsmötet fastställer även övergripande riktlinjer för förbundets verksamhet och ekonomi för de följande tre åren samt behandlar inkomna medlemsmotioner.

För att kompensera bortfallet av den uppskattade sociala gemenskapen i samband med förbundets nuvarande vår- och höstmöten ämnar styrelsen i verksamhetsplanerna för kommande år skriva in andra program som är öppna för alla medlemmar.

Varför behövs nya stadgar?

FSS är en integrerad del i det finländska samhället. Det samhälle förbundet verkar i utvecklas hela tiden. Resurserna som står till buds är begränsade samtidigt som behoven av insatser också på förbundets verksamhetsområde ökar.

En organisation som vill vara med och påverka välfärdssamhällets framtid och som har som sin uppgift att komplettera samhällets utbud av service och stöd till synskadade måste hela tiden effektivisera användningen av sina resurser, sin verksamhet och sina strukturer.

Den här stadgereformen som vi nu står inför syftar just till detta. Att effektivisera beslutsfattandet och också att höja nivån på kunnandet hos dem som är med och fattar beslut i frågor som gäller FSS-organisationens ekonomi, verksamhet och framtid. ●

POSITIVA EFFEKTER

- Medlemsinflytandet stärks genom att det sammanlagda deltagarantalet vid distriktsföreningarnas medlemsmöten, där föreningarnas representanter i fullmäktige väljs, kommer att vida överstiga antalet deltagare vid förbundets nuvarande medlemsmöten.
- Detta ger också påverkningsmöjlighet för medlemmar som inte mera på grund av hälsoskäl orkar resa till förbundets medlemsmöten, men orkar delta i möten på lokalnivå. Majoriteten av FSS medlemmar är över 80 år och därför är det viktigt att få denna grups röst hörd för att utveckla verksamheten på ett sätt som gynnar en så stor del av medlemskåren som möjligt.
- Distriktsföreningarna, som i dag har varken yttrande- eller rösträtt vid förbundets möten, ges en starkare ställning i organisationen då de får inflytande på förbundets ekonomi och verksamhet genom sin representation i fullmäktige.
- Inbesparingar på tiotusentals euro kommer att årligen kunna göras för förbundet på grund av mindre möteskostnader.
- Det föreliggande förslaget till reviderade stadgar är på förhand granskat och godkänt av Patent- och registerstyrelsen. Om vårmötet godkänner förslaget kan beslut fattas om att stadgarna omedelbart börjar tillämpas i den interna verksamheten.

Skadligt att leka blind?

ATT SIMULERA SYNSKADOR genom ögonbindel eller mörkerrum kan ha negativa effekter på hur icke-synskadade föreställer sig livet som synskadad. Det här framkommer i en studie som gjorts vid Colorado Boulder universitetet.

Arielle Silverman är själv blind från födseln och ville undersöka hur simulerad synskada påverkar föreställningen om synskadade personers liv.

– Blindsimulering ger en tuff, stressig upplevelse av att vara blind. De som provar på hur det är att göra saker i blindo överför sina korta, konstgjorda erfarenheter på uppfattningen om hur blinda personer lever sina liv, säger Arielle Silverman som skrev sin doktorsavhandling om simulerad blindhet.

Simulerad blindhet är tänkt att vara en brobyggare för att öka förståelsen för hur blinda personer klarar av vardagliga uppgifter. Men enligt Silverman kan simulerad synskada göra mer skada än nytta.

– Till exempel uppgav hälften av dem som hade ögonbindel på sig att synskadade personer inte klarar av att bo i ett eget hem. Endast en tredjedel av dem som inte prövade på simuleringen höll med om påståendet.

I undersökningen deltog mer än 100 försökspersoner. En del av dem fick utföra upp-

gifter med ögonbindel och därefter svara på en enkät. Kontrollgruppen svarade på enkäten, utan att först göra en simulering. Resultaten jämfördes sedan mellan grupperna.

– Mörkerrum eller ögonbindlar är helt enkelt inget bra sätt att förstå hur det är att vara synskadad. Över årtionden anpassar man sig till sin försämrade synförmåga. Synsinnet blandas med övriga livserfarenheter och är svår att simulera.

Synskadades centralförbund har ett mörkerkafé som simulerar en kaféupplevelse som synskadad. Efter kafébesöket ger gästerna respons. Mycket sällan är responsen negativ eller påskiner en stressfull situation.

Enligt **Minna Ågren** som tog Pimé Café-konceptet till Finland i mitten av 1990-talet är det viktigaste hur man simulerar blindhet. Det får inte bli en stressfull upplevelse och det behövs alltid en dialog.

– Syftet är inte att simulera blindhet utan att få människor att mötas och diskuteras sinsemellan. Den som besöker mörkerkafé måste få chans att reflektera över sina upplevelser och prata med en synskadad. Om kaféupplevelsen bara blir en mörkerupplevelse uppstår ingen förståelse för synskadades vardag, säger Ågren. ●

En hal vinter är en mardröm för synskadade

I januari och februari var vägarna mycket hala. För fotgängare var väglaget exceptionellt farligt i år. Speciellt för synskadade är vintern en plåga.

I vintras var vägarna isiga och knöliga och förorsakade verkliga problem för många. Många synskadade, bland dem särskilt äldre, vågar inte gå ut på grund av halkan. En isig vägyta eller trottoar som har fått ett nytt snötäcke, är speciellt farlig. För en äldre person med ostadiga ben är en ledsagare därför nödvändig. Ofta måste man gå långa omvägar då den vanliga vägen är misskött.

Vissa husbolag sköter bra om sina trottoarer, medan andra låter bli att sanda och hacka bort isen. Buss- och spårvagns hållplatser är hopplösa då det ofta bara finns en liten knölig stig att ta sig fram på. För den som är funktionshindrad är det här ett stort problem då man kan slinta och bli påkörd. Det är inte heller så enkelt att söka ersätt-

ningar. Allt som kan användas som bevis är viktigt, adressuppgifter, fordonets registernummer, möjliga vittnen, foton och läkarutlåtande kan skickas till husbolagets styrelse, kommunens gatuavdelning eller bussbolag.

Överraskande är att hälften av dem som halkar på vägen till eller från jobbet är under 30 år. Olyckan är framme då vädret snabbt förändras. Som värst halkar varje vinterdag över 1000 personer i vårt land. Man kan nästan säga att halka är en folksjukdom som varje år drabbar ca 80 000 finländare. Räkningar man in sjukvårdskostnader och ledighet på grund av halkningar stiger utgifterna till ca 600 miljoner euro per år. Skor med broddar, stödkäppar och stavar med ispiggar är goda hjälpmedel. För en blind person är den vita kappen dessutom en bra livförsäkring då han eller hon korsar en hal körfil. I allmänhet noterar bilförarna den i tid och saktar in farten.

Halkskydd är en god skadeförsäkring

Att skaffa sig halkskydd och verkligen använda dem är det bästa sättet att skydda sig för fall och svåra halkolyckor. Hos skomakare, i sportaffärer och på internet har broddar i vinter gått åt som aldrig förr. Det finns många olika typer av halkskydd. I år blev skor med inbyggda nubbar, till exempel av märket Icebug, speciellt populära. Ute biter nubbarna bra i isen men om man till exempel

” Ofta måste man gå långa omvägar då den vanliga vägen är misskött.

- ▲ De här "Icebug"-nubbskorna var speciellt populära i vinter

går in i ett varuhus sjunker de automatiskt in i sulan.

För den som inte vill köpa en särskild sko finns det även halkskydd som man trär på skon. Somliga halkskydd har nubbar under hela foten, andra träs endast på hälen. Halkskydd som bara finns i hälarna skyddar inte vid fotens avstamp och man kan falla med hela kroppen framåt.

Förebyggande åtgärder

Att investera i halkskydd mot halkolyckor är bra men dessutom är det viktigt att träna balansen med regelbundna balansövningar. Balansen och den stadiga gången upprätthålls med hjälp av regelbunden muskelstärkande gymnastik. Motionsträning ökar och upprätthåller benmassans hårdhet. Benvävnaden behöver dagligen motion som innehåller belastning och stötar. Vår benmassa byggs upp främst före tjugooårs åldern men motion och rätt diet ger ny benmassa och bromsar den existerande benvävnaden från att bli skör ännu i livets slutskede. En halvtimmes dagspromenad med hjälp av rollator stärker den äldres muskulatur och skelett. Den som inte vågar gå ut i halkan kan utöva stolgymnastik i trygg hemmiljö.

- ▲ 75% av alla höftfrakturer kan hindras med höftskyddsbyxor

Olyckor är vanliga

När jämnvikten ger efter och människan ramlar tar hon automatiskt mot med handen. Hos en äldre person har skyddsmekanismerna blivit långsammare vilket gör att hon faller vanligen på sidan eller ryggen och skadar sin axelled, överarmen, ryggkotorna, revbenen och höften. Av de 80 000 frakturer som årligen sker i vårt land har varannan en osteoporotisk bakgrund. Var tredje över femtio årig kvinna och var femte man drabbas under slutet av sitt liv av en osteoporotisk fraktur. De har, i jämförelse med övriga befolkningen, 2-4 gånger större risk att få en ny fraktur vid till exempel en halkolycka. Bland kvinnor, som är mera utsatta än män för frakturer i vinterhalkan, sker handledsbrott mest bland sjuttioåringar och höftbrott hos tio år äldre. Höftskydd är underskattade men är ett effektivt sätt att hindra frakturer vid fall. Det är frågan om byxor som har fickor vid höfterna för mjukt skyddsmaterial. Genom förändrade attityder när det gäller att ta i bruk halkskydd, kan man få mycket till stånd. Ett gott exempel på detta från annat håll är den ökade användningen av skyddsglasögon under nyårsfirandet som har hindrat flera tiotal ögonolyckor under de senaste åren. ● **Källa: Kotilääkäri 1/2015.**

TEXT OCH FOTO: SÖREN JONSSON

Döden är inte främmande för Hannele Juutinen

Fastän Hannele Juutinen i sitt yrke som präst ständigt möter döden var det föga någon tröst när hennes egen mamma dog i cancer. Hon har lärt sig att det tar tid att sörja och att vänner är ovärderliga när man har det svårt.

HANNELE JUUTINEN KOMMER klädd i en färggrann rosa kavaj. Senare under kvällen ska hon uppträda med egenskrivna sånger på en konsert i Aitolax nya kyrka, en kyrka som ligger i en liten landsbygdsort cirka tio kilometer utanför Tammerfors.

Hon visar vägen till en bordgrupp med stolar, men går in i en stol som är felplacerad. Hon använder flitigt vita käppen, eftersom hon ständigt får se upp för stolar som lämnas på fel ställen i korridoren.

Sedan Hannele Juutinen flyttade till Tammerfors har hon bollats fram och tillbaka mellan församlingar och kyrkor. Hon lever mitt i en församlingsomstrukturering som tär på krafterna, inte bara för henne utan för hela personalen. Hon känner sig inte ännu hemma i Aitolax nya kyrka.

– Det är tungt att hela tiden byta förmän och arbetssätt. Det är svårt att hänga med i alla nya organisationmodeller och byråkrati.

Förutom det trivs hon med sitt jobb och med sina arbetsuppgifter. Hon älskar att möta människor på tumanhand. Aitolaxförsamling slogs samman med Messubys församling, där hon nu ansvarar för barnverksamheten.

– Jag tycker om att leka mig fram till djupa trosfrågor. Barn vågar kasta sig in i allting nytt. När vi blir äldre vill vi ha kontrollen över våra liv, men barn är nyfikna på livet. Därför tycker jag så mycket om mitt jobb. Barn har dessutom oerhört djupa funderingar och utmanar mig ofta som präst, säger hon.

Juutinen känner igen sig i barnen, för hon har alltid varit nyfiken och fundersam. Hon vill lära sig av människors livshistorier och fascinerar sig över hur mångbottnat livet är.

▲ Hannele Juutinen sjunger passionerat Lasse Heikkiläs låt ”Kädet rakkaudelle”.

” Barn vågar kasta sig in i allting nytt. När vi blir äldre vill vi ha kontrollen över våra liv.

Hannele är född och uppvuxen i Muhos i Norra Österbotten. Hon föddes med glaukom och grumlingar i hornhinnan. Fram till 2009 hade hon synrester på det ena ögat som hjälpte henne att orientera. Men hon förlorade synen helt och hållet efter en idrottsolycka. Hon spelade Goalboll och fick bollen i ansiktet. Läkarna försökte återställa synen men det gick inte.

Tron formade sig under studietiden

Under gymnasietiden fick Juutinen upp intresset för religion. Hon kommer från en familj som hörde till kyrkan, men hon skulle inte säga att familjen var särskilt religiös. När hon började tvåan i gymnasiet flyttade familjen bort från Muhos till Uleåborg där hennes pappa Hannu och storasyster Tinja fortfarande bor.

Hannele har alltid varit intresserad av musik och sjöng i kyrkans barnkör när hon var liten. Hon har svårt att svara på varifrån hennes kristna övertygelse kommer ifrån.

– Jag har nog fått influenser från flera håll. Som barn fascinerades jag av bibelns berättelser. Det är något som hållit i sig ända till dags dato. Men den kanske största kristna

inspirationen fick jag faktiskt från nätet. Jag lärde känna en teologistuderande som blev en systerfigur för mig.

Sedan växte tron under teologistudierna i Helsingfors.

– Jag är fortfarande på en resa i min kristna tro. Tron lever och förändras hela tiden. Jag vill inte tro att jag är klar eller har hittat hem på något sätt, om du förstår vad jag menar. Förstås har jag en kristen grund att stå på, men jag vill hela tiden ifrågasätta min tro och lära mig något nytt.

Första prästjobbet är alltid svårt

Enligt Juutinen är det svårt att få det första prästjobbet. Det gäller att inte vara kräsen. Hon utexaminerades 2008-2009 precis när ekonomin körde i botten. Det var svårt att få jobb som präst och hon gjorde ett modigt drag.

– Jag ville inte gå arbetslös i Helsingfors. Som synskadad kunde jag ju inte heller stå i butikskassan eller steka hamburgare på McDonalds. Jag fick höra att Kolaris församling hade en lediganslagen tjänst som präst. Det var långt borta i Lappland, men jag insåg att det var min chans. Jag hade en reell chans att få jobbet även utan någon arbetserfarenhet. Förstås hade jag redan jobbat som sommarteolog flera år, men innan man är prästvigd får man inte utföra alla uppgifter. Därför är det svårt att få det första jobbet.

Hon prästvigdes 2009 som den första kvinnliga prästen med synskadade i Finland.

Hon bestämde sig för att jobba några år i Lappland för att få lite arbetserfarenhet och självsäkerhet som präst. Men enligt henne var Kolaris för isolerat för henne. Hon längtade efter att bo nära en stad.

– I början hade jag svårt att axla yrket. ”Måste jag ha klara svar på alla kristna frå-

gor?”, tänkte jag. Jag gick från att vara frågeställaren till att vara den som har svaren. Men rätt snart insåg jag att jag inte alls behövde ha alla svaren. En präst behöver inte ge färdigtuggade svar på alla frågor.

På fritiden behöver Juutinen stillhet och ensamtid. Hon beskriver jobbet som tungt och stundvis belastande, men ute i naturen hittar hon lugn och ro. Dessutom gillar hon att läsa.

– Och någon gång ska man ju träffa sin käraste, skämtar hon.

Nära och kära är viktiga för Hannele. När man har det svårt behövs en axel att luta sig mot, säger hon. För några år sedan behövde hon allt stöd hon kunde få.

Mamman och sorgen

Hannele Juutinens mamma insjuknade i en aggressiv bukspottkörtelcancer och gick bort för ett par år sedan. Sista tiden var väldigt tung för Juutinen och hon tog ledigt från jobbet för att orka.

– Jag tror på ett liv efter döden och är helt säker att jag kommer få träffa min mamma igen. Men när man är mitt i sorgen är det

svårt att släppa taget. Mamma hade dessutom otroliga smärtor under sina sista år, och det var smärtsamt att följa med hennes sista tid. Döden går inte att stoppa och mitt i sorgen hjälpte inte ens tron.

– Det går inte att trösta bort sorg. Det har jag lärt mig och tar med mig i mitt jobb som präst. Man måste godkänna att sorg tar tid och energi. Det är svårt att godkänna att en människa inte längre finns här bland oss. Relationen på jorden tar slut, men minnena lever kvar.

Hannele behövde få ut sin sorg och började skriva dikter som hennes fästman Antti Katajisto har tonsatt. Förra året ordnade hon en minneskonsert för sin mamma i Lappland där hon sjöng de egenskrivna låtarna.

Du har fått uppleva en tung tid. Vad är din syn på det urgamla Teodicéproblemet. Om gud finns, är allsmäktig och god, hur kan det finnas ondska och elände i världen?

– Jag föreställer mig inte gud i samma allsmäktiga bemärkelse som man brukar tala om honom. Han har inte skapat en värld utan sorg och elände, men han är med och hjälper oss människor att bära sorgen och att övervinna svårigheter. ●

ANNONS

Lägenhet uthyres i Pargas

En cirka 60 m² stor trerummare med inglasad balkong uthyres åt en eller flera synskadade. Lägenheten finns i Folkhälsanhuset i Pargas och är i nyskick. Hyran är 600 euro per månad och i den ingår vatten och säkerhetsalarm.

Vänligen kontakta Hans Åhman snarast ifall du är intresserad. Han nås på telefonnumret 0500-604679.

Stiftelsen Svenska Blindgården i Helsingfors

AKTUELLT

Marrakechavtalet gynnar alla synskadade

Bättre tillgång till böcker för synskadade och personer med läsnedsättning ligger i händerna på EU.

Upphovsrätt är en ständig fråga i dagens it-värld. På internet sprids litterära och konstnärliga verk enkelt över nationsgränser. För att råda bot på piratkopiering, plagiering och orättvis användning på nätet har länder därför stärkt upphovsrätten ett flertal gånger. Tillgången till verk för personer med läsnedsättning har däremot uteblivit. Synskadades världsunions (World Blind Union) uppskattar att endast fem procent av alla publicerade böcker i Europa finns tillgängliga för synskadade.

I över fem år pågick förhandlingar om hur man kan förbättra tillgången. WIPO, Världsförbundet för den intellektuella äganderätten, anser att det behövs ett internationellt bindande avtal som inskränker på upphovsrätten till förmån för personer med läsnedsättning. Regeringsrådet Anna Vuopala

var med på kongressen i Marrakech där man utformade avtalet.

– Det finns ett behov att balansera ut den allt starkare upphovsrätten, inte minst för utvecklingsländer där tillgången till böcker är dålig. Men ett avtal gynnar i slutändan alla synskadade i hela världen.

Förbättrar tillgången till böcker på andra språk

Finland har redan inskrivet i upphovsrättslagen undantag för synskadade och andra som inte kan ta del av verken, men så är inte fallet i alla länder. Ett internationellt avtal skulle föra med sig enhetliga inskränkningar i upphovsrätten i alla länder.

Celia som verkar under Undervisnings- och kulturministeriet får utan lov av

upphovsmannen framställa exemplar till synskadade i form av tal- och punktskriftsböcker. Också dyslektiker och personer med funktionshinder har rätt att använda Celias tjänster. På Celia ser man positivt på Marrakechavtalet, men tror inte att ett avtal får stor betydelse för Finland.

– Våra kunder kommer nog inte märka så mycket av ett avtal. Störst betydelse kommer avtalet ha för länder där man till exempel talar spanska, portugisiska, engelska och franska, säger Minna von Zansen som är direktör för kundrelationer på Celia.

Vuopala håller med om von Zansens analys.

– Utgångsläget är att vi i Finland har mycket väldefinierade rättigheter för funktionshindrade. Några stora förändringar kommer det inte betyda för den finländska lagstiftningen.

Men Vuopala tillägger att det finns element i avtalet som även gynnar finländska synskadade.

▲ **Den som har skapat ett litterärt eller konstnärligt verk har upphovsrätt till verket, det vill säga den har ensamrätt att bestämma hur verket får användas. Foto: Celia.**

– Gränsöverskridande upphovsrättsfrågor har länge bekymrat dem som stiftar lagar. Hur kan t.ex. verk framställda på basis av en inskränkning i ett land användas till förmån för synskadade i andra länder? Enligt Marrakechavtalet kommer särskilda auktoriserade aktörer få tillgång till talböcker från andra länder.

Celia har redan samarbetsavtal mellan svenska Myndigheten för tillgängliga medier och andra internationella parter. I dagens läge krävs dessvärre mycket anpassning av verken. Alla boktitlar måste läggas in i Celias system och det är ett tidskrävande arbete. Enligt von Zansen kommer det än-

nu att ta länge innan utbyte av boktitlar mellan länder fungerar i praktiken.

20 länder måste ratificera

För att avtalet ska träda i kraft måste 20 länder ratificera avtalet. Nu har sex länder gjort det: Indien, El Salvador, Förenade Arabemiraten, Uruguay, Mali och Paraguay. Inom EU har frågan om vem som ska ratificera Marrakechavtalet väckt debatt.

– Frågan handlar om vem som ska ha rätt att ratificera avtalet – EU ensamt eller tillsammans med sina medlemsstater. Det är en principiell fråga som handlar om makt: ska medlemsländerna

själva kunna bli medlemmar av avtalet eller ska EU bli det för alla medlemsländernas del, säger Vuopala.

EU-kommissionen föreslog i oktober 2014 att Europeiska unionen ratificerar avtalet för medlemsländernas del. Frågan debatteras som bäst mellan kommissionen och Europeiska rådet som består av alla medlemsländers stats- eller regeringschefer.

Finland har skrivit under avtalet som medlemsland, men inte ratificerat avtalet. Det binder inte Finland men visar att landet stöder avtalet. Nu är det alltså upp till EU att lösa maktkonflikten.

– Det är inte meningen att avtalet ska stå och stampa på stället, säger Vuopala. ●

Smarttelefon syntolkar film

SVERIGES REGERING GAV Svenska filminstitutet i uppdrag att ta fram en teknisk lösning för att göra biofilm mer tillgänglig för personer med synnedsättning. I mitten av mars kommer resultatet av det fleråriga projektet, fem appar för syntolkade film. En positiv sak för finlandssvenskar är att applikationerna också fungerar i Finland.

Lisa Wacklin är projektledare för projektet "Tillgänglig bio". Det var ingen självklarhet att slutprodukten skulle bli smarttelefonappar. Vägen dit var både lång och brokig.

– I början var tanken att det skulle vara någon apparat som skulle kopplas ihop med den tekniska utrust-

ningen inne i maskinrummet på biografen. Det jobbade vi med i flera år, faktiskt ända fram till början av 2014 då vi upptäckte att det går att synkronisera ljudspår med filmens ljud.

I samma veva utvidgades projektet till att omfatta personer med läs- och skrivsvårigheter, det vill säga sådana som har svårt att hinna läsa svenska text på utländsk film.

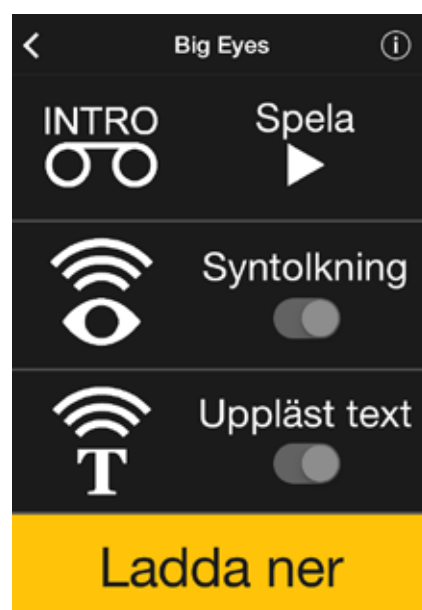
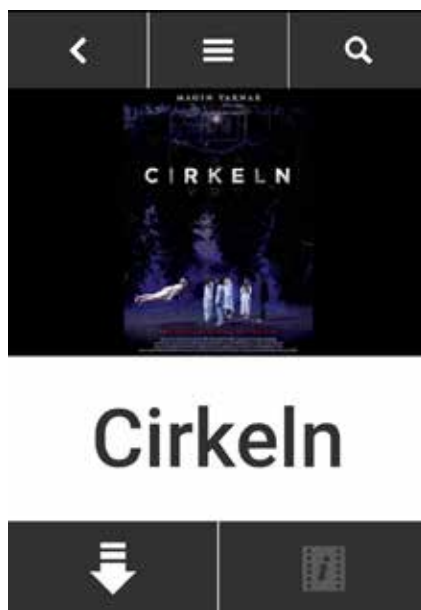
– Vi räknar med att ungefär en miljon människor kan få en förbättrad filmupplevelse med hjälp av applikationerna.

På App store finns i skrivande stund applikationer som heter "Voicevision", "Movietalk" och "Subtalk"

att ladda ner. Två till kommer att finnas för nedladdning inom kort. Bra sökord är syntolkning, uppläst text, tillgänglig bio eller tillgänglig film.

Så funkar apparna

Innan filmen börjar laddar användaren ner ett ljudspår med syntolkning eller uppläst text till sin mobil. Med normal 3G-anslutning tar det cirka fem minuter att ladda ned ljudspåret. Därefter sätter sig biobesökaren i salen och väntar på att filmen börjar. När filmen börjar startar biobesökaren syntolkningen och/eller den upplästa texten på sin telefon. Telefonen "lyssnar" på

▲ Fem appar kommer att finnas tillgängliga. Sök på "syntolkning" för att hitta dem.

filmen med hjälp av mikrofonen och synkroniserar det nedladdade ljudspåret med filmens ljud.

– Det komplicerade är det som sker bakom. Vi har utvecklat en bakomvarande programvara som är själva maskineriet i appen. Filmproducenter lägger in ljudspår för uppläst text och syntolkning i systemet. Sedan bearbetar programmet ljudspåren tillsammans med filmens ljud. Det som användaren ser är "grädden på moset".

I Sverige har regeringen tagit sitt ansvar för att öka tillgängligheten till filmer, till motsats till hur det är i Finland. Med statsbidrag kan Svenska filminstitutet finan-

siera syntolkning av cirka 40-50 filmer per år. Distributörerna, det vill säga de som äger rättigheterna till filmerna, kan med detta understöd ta fram syntolkning till sina filmer.

Säljer tekniken vidare

Eftersom projektet utmynnade i en applikation och inte någon apparat inne i biograferna är det också möjligt att se på syntolkade filmer hemma i tevesoffan. Alla filmer som syntolkas på bio finns ändå inte tillgängliga på dvd, eftersom rättigheterna för filmerna varierar. Det är inte alltid samma distributör som har rättighet att visa

filmen på bio som på dvd.

Svenska filminstitutet håller på att göra upp en affärsmodell för att fler personer ska få nytta av det arbete som är gjort.

– Vi håller på att utarbeta en försäljning av det bakomliggande "maskineriet", den så kallade "backend"-programvaran. Utvecklingskostnaderna har varit förhållandevis höga, men det är inte meningen att Svenska filminstitutet ska ta betalt för det arbete som redan är gjort. Vi hoppas att så många kan få nytta av projektet. Till exempel kan Finland jobba vidare med de applikationer som i mars har lanserats och vidareutveckla dem för att ta emot nya språk. ●

Helsingfors inför utrop i bussarna

HELSINGFORSREGIONENS TRAFIK INFÖR under 2015 hållplatsutrop i buss-trafiken. Utropen införs i samband med att biljettsystemet och tekniken förnyas. De nya biljettpriserna har lett till debatt då en arbetsgrupp föreslår att gravt synskadade inte längre ska få åka gratis. Läs mer om förslaget i förra numret av Finlands Synskadade.

Under slutet av mars har HRT utfört testkörningar med de nya utropen.

HRT:s avdelningschef Pirkko Lento skriver ett svar till en insändare i Helsingin Sanomat. Sari Kokko, Hanna-Leena Rissanen och Minna Ågren på Synskadades centralförbund påpekar vilka brister kollektivtrafiken har i en insändare (12.3). Enligt dem är kollektivtrafiken långt ifrån tillgänglig. De nya biljettläsarna förvärrar situationen ytterligare.

Lento vill däremot påpeka att HRT förbättrar tillgängligheten till exempel genom att införa utrop på bussar.

HRT:s styrelsemedlem Björn Månsson jobbar aktivt för att de nuvarande fribiljettterna hålls kvar.

– Det är otroligt svårt för gravt synskadade att hitta biljettautomater, oavsett om de förses med punktskrift eller inte.

Förslag: Spelmonopolet bevaras men fusioneras under ett tak

SOCCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS arbetsgrupp föreslår att Veikkaus, RAY och Fintoto slås ihop under samma tak. Orsaken är att internationella spelföretag lockat allt fler finländska spelare till sig med erbjudanden som de finska spelmonopolen inte kan matcha.

– Det finländska penning-spelssystemet är en social innovation, med vilken man förhindrar spelmissbruk och även stärker den nationella välfärden, säger Vertti Kiukas i ett pressmeddelande.

Kiukas är medlem i Sostegruppen som är en paraplyorganisation för social- och hälsovårdsorganisationer.

Fredagen 13.3 publicerade arbetsgruppen en rapport över den finländska spelverksamheten på uppdrag av Inrikesministeriet.

– Utländska aktörer som är verksamma från skatteparadis har tagit sig in på den finska marknaden. Vi måste utveckla spelutbudet i Finland och upprätthålla en sund spelkultur. Ingen i det här landet gynnas av att pengarna försvinner till utlandet, säger han.

Det nya bolaget föreslås lyda under statsrådets kansli och spelpolitiken skulle läggas upp av Inrikesministeriet.

Det finns ändå flera risker med den nya organisationen, bland annat hur stödpengar fördelas mellan idrotts- och handikapporganisationer. Dessutom är det viktigt att penningspel fortsättningsvis marknadsförs måttligt så att spelmissbruket inte ökar.

58 tjänster hotade på Synskadades centralförbund

Den 5.2. fastställde Social- och hälsovårdsministeriet RAY:s bidrag för år 2015. Synskadades centralförbund får 1,6 miljoner mindre understöd i år jämfört med 2014. Enligt RAY:s preliminära plan kommer bidragen att minska fram till 2018, då Centralförbundet får hälften av det understöd som de fick 2014. Därför samman-

kallar förbundets styrelse hela personalen till samarbetsförhandlingar. Samtidigt beslöt styrelsen att handarbetsverksamheten, Sokeva helt kommer att upphöra i sin nuvarande form.

Totalt är 58 tjänster hotade och samarbetsförhandlingarna väntas ta åtminstone sex veckor och vara klara någon gång efter påsk.

AKTUELLT I DISTRIKTEN

Norra Österbottens Svenska Synskadade

Hör hit alla talangfulla teaterintresserade NÖSS:are! Vi startar vårt nya teaterprojekt och söker intresserade som vill medverka antingen som skådespelare, sångare eller musiker. Som regissör har vi anlitat Robert Nyberg. Meddela ditt intresse till Ann-Sofie på Fyren. Nu har du alla tiders chans att bli berömd! Åtminstone kommer vi att ha roligt tillsammans!

Nyhet för NÖSS – syntolkad fotbollsmatch! Yle-reportern Antti Koivukangas syntolkar Jaros hemmamatch mot RoPs (Rovaniemen Palloseura) fredagen 8 maj kl 18.30 på Centralplanen i Jakobstad. Anmäl ditt intresse inom april till Fyren.

Handarbetsgruppen "Rätstickorna" träffas varannan måndag kl 12 – 14 (jämna veckor) på Fyren med Agnehta Cederberg som ledare. Nästa träff blir 30.3.2015

Bowling gruppen tränar på måndagar kl 12.30 på Idrottsgården i Jakobstad.

Vattengymnastiken på Östanlid i samarbete med Folkhälsan hålls onsdagar, grupp 1 kl 11.45 och grupp 2 kl 12.30. I samband med vattengymnastiken finns det möjlighet att vara en halvtimme i gymmet på Östanlid. Vi har bokat konditionssalen kl 10.30 – 11.30 på onsdagar.

Mimosel för synskadade träffas på Emeliehemmet i Karleby måndagen 13.4 kl 13 - 15 med Monica Bergdahl. Trevlig samvaro, diskussion o kaffeservering. Det finns möjlighet att äta lunch på Emeliehemmet före träffen.

Mimoselgruppen för damer med Ann-Mari Ekstrand, samlas varannan onsdag kl 13 (udda veckor) på Fyren, nästa gång 8.4.

Avslappnings- och balanskursen med Peter Appel samlas på torsdagar kl 10.30 – 12.00 på Fyren.

Norra Österbottens Svenska Synskadade rf kallar sina medlemmar till stadgeenligt årsmöte tisdagen 14.4.2015 kl 18.30 på verk-

samhetscentret "Fyren", Otto Malmsgatan 9 A 21 i Jakobstad. Vid årsmötet behandlas i föreningens stadgar § 10 nämnda ärenden.

Kontaktinformation

Anmälan om deltagande i våra olika evenemang och aktiviteter görs till Ann-Sofie Grankulla, tfn 7234 880 eller 050-3795 658.

Mera information om verksamheten i medlemsbandet och föreningsspalten i Österbottens Tidning på lördagar eller på www.fss.fi under länken distriktsföreningar och Norra Österbotten.

Svenska Synskadade i Mellersta Nyland

Här följer programmet för vårterminen 2015.

Måndagsträffar, Hörnan måndagar kl. 13.00

Ringdans med Wim, 30.3. Pryltorg 6.4., vi grundar ett bord där vi kan by-

ta ut prylar med varandra.

Kulturfest 14.4. kl. 17.00, besöker Staffan Bruun Hörnan, förhandsanmälan senast måndagen den 13.4.

Utfärd till Ingå 22.4.2015. Avfärd från Kiasma kl. 9.15, retur ca 15.30-16.00. Vi besöker Ingå kyrka, Fagervik bruk, åker häst och kärra samt äter lunch på Strand i Ingå. Deltagaravgiften är 15 euro, minst 10 deltagare. Bindande anmälan senast 24.3 till kansliet tel: 0400269553 eller kansliet@ssmn.fi
Utfärden ordnas i samarbete med Svenska synskadade i östra Nyland r.f.

Kurser och grupper

Vattengymnastiken på Folkhälsan fortsätter fredagar, kl 10.00 på Mannerheimvägen, om du är intresserad att delta i en liten trygg grupp med skön vattengymnastik, kontakta gärna kansliet per telefon 0400 269 553 eller per e-post kansliet@ssmn.fi.

Vårens 2015 teaterbesök. Vi har bokad 20 biljetter till "Humorlandskampen" lördagen den 9.5. kl. 16.00. Humorlandskampen är en kamp mellan Finland och Sverige med Stan Saanila och André Wikström + två standup komikers från Sverige.

Biljettpris är 15 euro om vi får ihop 20 deltagare, 17,50 ifall vi blir under 20 deltagare pris för icke medlemmar är

30 euro resp. 35 euro utan rabatter. Sista anmälningdagen för Humorlandskampen är tisdagen den 31.3.

Svenska synskadade i mellersta Nyland rf håller sitt stadgeenliga vårmöte lördagen den 18.4.2015 klockan 10.00. Förhandsanmälan senast tisdagen den 14.4. till kansliet.

Kontaktuppgifter

Observera att Mellis trådtelefonnummer 612 1779 har ändrat till numret: 0400 269553. E-post: kansliet@ssmn.fi

Kom ihåg att som medlemsförmån kan du använda taxin två gånger i månaden till våra evenemang. Vi ersätter resan mot kvitto och du betalar endast självriskan på resan.

Svenska synskadade i Västnyland

Månadsträffen infaller lördagen den 11 april 2015 kl. 13.00 i Lyan, Prästängsgatan 12 Ekenäs. Vi njuter av kaffe med dopp, samvaron och får aktuell information. Vår gäst är igen advokat Kurt Sjöblom som efter arvskunskapen vi fått nu fortsätter med information om 'testamenten'. Transport längs kända rutter.

Anmälan senast torsdag 9 april 2015 till Eeva Hanner, tfn 050-595 4946 eller till Birgitta Nordström, tfn 044-336 8060.

Syntolkad film i Lyan onsdagen 1 april kl 17.30. Kontakta vid behov Jessica Holmlund tfn 044-0379640.

Boccia tränas igen fredagen den 3, 10, 24 april kl. 14-16.00 i Seminarieskolans gymnastiksal, Ekenäs. Bocciaspeltid för ungdomarna är reserverad 4 och 18 april. Platsen är densamma som ovan.

Bowlingspelarna samlas torsdagen den 9 och 23 april kl. 17.00 i Ekenäs Bowlinghall

Balanskursen fortsätter måndagarna 13 och 20 april kl. 13.45-14.30 i Lyan.

Läsecirkeln sammankommer onsdag 22.4 kl. 15.00 i Lyan.

Anpassningsträningss dagar 2/6 23.4 kl. 12-16.00 med rehabiliteringsrådgivare Britta Nyberg

Herrklubben möts torsdag 26 mars kl. 15.00 i Lyan och den 23 april då det blir en utflykt.

Hjärtligt välkommen med i verksamheten!

Kontaktuppgifter

Om Du vill anmäla Dig till något av föreningens olika evenemang, kontakta då Eeva Hanner, tfn 050-595 4946

eller till ordf. Birgitta Nordström, tfn 044-336 8060.

Har Du frågor som gäller kommande aktiviteter eller annat som gäller föreningen, kontakta sekr. Christel Eriksson tfn 040-745 1933.

Vid frågor som gäller medlemskap och/eller synhjälpmedel kan rehabiliteringsrådgivare Britta Nyberg kontaktas, tfn 050-561 2951.

Svenska Synskadade i Östnyland

Svenska Synskadade i Östnylands april månads-träff är lördagen den 18.4 kl 13.00. Lovisaborna anmäl er till Jonas tfn 040 964 4672 senast torsdagen den 16.4. Välkommen!

Vasa Svenska Synskadade

Om inget annat nämns hålls föreningens kurser på verksamhetscentret Lyktan på Skolhusgatan 40C,1-2 i Vasa.

Följande tre kurser hålls i samarbete med Folkhälsan:

Trivselcafé Mimosel fortsätter varannan onsdag ojämnta veckor kl. 13-15 enligt följande datum: 25.3, 8.4, 22.4, 6.5 och 20.5. Alla

nya och tidigare deltagare hälsas välkomna! Ledare är Tina Back, tfn 044-788 3676 och Maj-Britt Aspö.

Balansträning fortsätter varannan onsdag jämna veckor kl. 10-10.45 enligt följande datum: 1.4, 15.4, 29.4, 13.5 och 27.5 under ledning av Tina Back. Servering av smoothies till självkostnadspris 0,50€. Varmt välkomna hälsar Tina!

Vattengymnastiken fortsätter varje söndag under hela våren i Folkhälsans Hus i Smedsby enligt följande tider: grupp 1 kl. 11.45-12.30 och grupp 2 kl. 12.30-13.15. Ledare är Patrik Kulla, tfn 044-788 6034.

Punktskriftsundervisningen fortsätter varannan torsdag ojämnta veckor kl. 10-11.30 kaffepaus 12-13.30 enligt följande datum: 26.3, 8.4, 22.4 och 7.5. Lärare är Margareta Öster, Börje Kukkonen och Ritva Hagelberg

IT-undervisningen fortsätter varannan torsdag jämna veckor kl. 10-11.30. Undervisningen leds av Andreas Kanto, tfn 050-537 6110.

Har du andra speciella problem med din dator, telefon eller surfplatta tveka inte utan ta kontakta med Andreas Kanto så hjälper han dig.

Kommande aktiviteter:

Månadsträff ordnas i Närpes onsdagen den 1 april. Vi

träffas vid huset "Mitt i stan" kl. 13 och äter en lunch tillsammans. Glatt och trevligt program av Tina Back från Folkhälsan. Info om föreningen och trevlig samvaro. Bussen startar från Lyktan kl. 11.20, Solf Service kl. 11.40, Petalax parkeringen kl. 11.55, Korsnäs kommundgården kl. 12.10, Närpes, "Mitt i stan" ca 12.50. Retur från Närpes ca kl. 15.00. Pris för lunch och buss: 25€/person. Endast lunch 10€. Anmälan är bindande och bör vara Febe tillhanda senast torsdag 26.3. före kl. 14.

Kamratstödprojekt. Föreningen Vasa Svenska Synskadade har inlett ett kamratstödprojekt. Detta projekt är till för alla ordinarie medlemmar i föreningen för att var och en ska

- * ha någon att prata med
- * känna en ökad delaktighet i föreningen
- * få en ökad förståelse för sin synnedsättning
- * få stöd och hjälp att bättre klara av att leva med sin synnedsättning

För att detta skall bli möjligt har föreningen samlat ihop några kamratstödpersoner som vill försöka ge det stöd som du behöver.

Från föreningens sida hoppas vi att du som medlem med synnedsättning tar emot de samtal du kommer att få från någon av våra

kamratstödpersoner med öppenhet för att det skall vara möjligt för oss att ge dig det stöd som du behöver.

Vi finns på Servicepunkten på Vasa Centralsjukhus tredje tisdagen i månaden kl. 13-15 under hela våren 2015! Enligt följande datum finns någon synskadad på servicepunkten 21.4 och 19.5. Vid något tillfälle finns även FSS rehabiliteringsrådgivare på plats. Till hösten fortsätter vi men då finns vi på VCS på förmiddagar kl. 9-11 enligt följande datum: 15.9, 20.10, 17.11 och 15.12.

Vill du prata med någon synskadad om hur det är att leva med synnedsättning, vilken hjälp och vilket stöd det finns för synskadade, vart man kan vända sig om synen försämras m.m. Kom till VCS vid nämnda tillfällen så får du mera info! Har du frågor gällande detta kontakta gärna kansliet eller Britten Nylund, tfn 040-523 6121.

Kontaktinformation:

Undrar du över någonting, tveka inte utan ta kontakt med oss! Distriktssekreterare Febe Mörk, tfn 045-321 3320 eller ordförande Patrik Paulin, tfn 045-330 4468.

Alla anmälningar görs till Febe under kontorstid, måndag – torsdag kl.9-14 på telefon 045-321 3320 eller per

e-post: [vasasynskadade\(at\)gmail.com](mailto:vasasynskadade(at)gmail.com).

Du hittar även info om oss på <http://www.fss.fi/sv/distriktsforeningar/vasa> samt på vår facebookside: <https://www.facebook.com/vasasynskadade>.

Åbolands Synskadade

Hjälpmiddelsmässan 16 april i Kimito, annonsering finns i Finlands Synskadade. Buss-transport till och från mässan från Väståboland och Kimitoön. Inträde 10 euro, inkluderar traktering och transport. Anmälan senast 9.4.2015 till Birgitta Storbacka, tfn 040 5867 179 eller Birgitta Kronberg, tfn 02 4584189.

Humorgruppen KAJ biljetterna på ÅST lördagen den 18 april klockan 14.00 tog snabbt slut. Priset blev 25 euro inkluderat transport i stort-axi samt lite gott i pausen.

Syntolkade filmförevisningen gick bra och gav glada miner. Vi beställer flera filmer och återkommer till visningsdatum via medlemsbandet och FS-tidningen.

FSS börjar dra igång kurser i distrikten gällande Iphone/Ipad med skärmläsare och talsyntes aktiverade.

Här följer en beskrivning av apparaterna.

Ipad är en pekplatta. Pekplattor används med fingrarna genom att peka och dra med fingrarna på skärmen. Med pekplattor kan man bl.a. surfa på internet, lyssna på musik, lyssna på internetradio, läsa webbtidningar, installera nya program bl.a. förstoringsprogram. Pekplattor har inga fysiska tangentbord utan knapparna och bokstäverna syns på skärmen som man pekar på. Pekplattorna saknar generellt sett telefonfunktion. Ipad har inbyggd skärmläsare och talsyntes.

Smarttelefon är en telefon som man kan ringa med, skriva textmeddelande, surfa på internet, installera nya program, ändra på funktionerna i telefonen, har e-post möjlighet, kalender, har tangentbordsupplägg på skärmen, kan göra olika saker samtidigt som t.ex. höra på radio och surfa på internet. Iphone är en smarttelefon med inbyggd skärmläsare och talsyntes.

Utbildaren i Åboland är distriktets it-stödperson, Sonja Joelsson. På frågor gällande kursen svarar gärna, Cristian Söderberg, IT-ansvarsperson på FSS, tfn 050 462 6283. E-post: cristian.soderberg@fss.fi

Kontaktuppgifter

Kontakter och anmälningar vänligen till dessa personer.

Tisdag till torsdag klockan 10.00 till 16.00

Ordförande Birgitta Storbacka telefon 0405 867 179. Vice ordförande Rolf Rönnqvist telefon 0400 736 567. Gun Fröberg telefon 0408 336 630. Distriktskoordinator Håkan Ström telefon 0400 151 322

Ålands Synskadade

Borstbindningskurs på Ankaret, måndagar kl. 11-14. Nya medlemmar, även stödjande, är välkomna!

Punktskriftskurs på Ankaret, onsdagar kl. 12.30-15. Nya medlemmar välkomna!

Boccia på Ankaret, torsdagar kl. 12-15, vid frågor

kontakta Fjalar Nylund på telefonnumret 21882.

Simning på Folkhälsans Allaktivitetshus, fredagar kl. 12-13. Nya simmare välkomna!

Yoga på Ankaret, tisdagar kl. 12-13.15

Medlemsträffar på Ankaret, andra måndagen i månaden kl. 18.00, om inget annat meddelas. Mera info i lokal-tidningarnas kalender samt i taltidningen.

Vårmöte på Ankaret lördagen den 11 april kl. 12.00. Stadageenliga ärenden, kaffeservering. Välkomna!

Syntolkningen fortsätter som vanligt med teaterbesök och biobesök. Har du önskemål, hör av dig till organisationssekreterare Bettina Gröning.

Kontaktuppgifter

Organisationssekreterare, Bettina Gröning finns anträffbar på Ankaret, Johannebovägen 7, måndag-tisdag, torsdag-fredag kl. 9.00-13.00. Tfn 018-19670. E-post: aland.syn@aland.net. Ordförande Börje Troberg, tfn 0457-5300977.

Skriv till FS

Insändare, funderingar, tips, frågor.

Förbundet Finlands
Svenska Synskadade,
Parisgränden 2 A 1,
00560 Helsingfors, eller
mejla.soren.jonsson@fss.fi.

ANNONS

Robert Åke Lindroos stipendier

Stiftelsen Robert Åke Lindroos delar ut stipendier till svenskspråkiga synskadade personer för utbildning, fortbildning och studier. Ansökningstiden är fortfarande löpande.

Till en fritt formulerad ansökan bör bifogas information om utbildning (inklusive kostnadsberäkning) eller bevis på studier, t ex studieregisterutdrag. Erhållet bidrag ska redovisas.

Ansökan riktas till organisationsledare Matthias Jakobsson, Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00560 Helsingfors, e-post: matthias.jakobsson@fss.fi

KONTAKT

Funderar du på något kring FSS?

Tveka inte att ta kontakt för att diskutera dina tankar med oss. Vi finns här för din skull!

Ordförande Bengt Ahlvik
Telefonnummer: 044-777 8694
(telefon tid tisdagar 14-16)
E-post: bengt.ahlvik@fss.fi

Organisationsledare Matthias Jakobsson
Telefonnummer: 044 080 8004
E-post: matthias.jakobsson@fss.fi

Vi lyssnar på alla tankar och idéer om vårt förbund!